Ми впали в розпач. Ми не знали, як піймати того чорного кота. Він обкрадав нас щоночі. Він так ловко ховався, що ніхто з нас його до пуття не бачив. Лише через тиждень пощастило нарешті довідатися, що в кота розірване вухо і відрубаний шматок брудного хвоста.

То був кіт, який утратив будь-яку совість, кіт — волоцюга й розбишака. Ми прозвали його Злодюгою.

Він крав усе: рибу, м'ясо, сметану й хліб. Одного разу навіть вирив у комірчині бляшанку з червами. Він їх не з'їв, але на вириту бляшанку збіглися кури й склювали весь наш запас червів.

Об'ївшися, кури лежали на осонні й стогнали. Ми ходили коло них і лаялися, проте риболовля все одно була зірвана.

Майже місяць ми згаяли на те, щоб вистежити чорного кота.

Сільські хлопчаки допомагали нам у цьому. Одного разу вони прибігли й, засапавшись, розповіли, що на світанку кіт промчав, присідаючи, через городи й проніс у зубах кукан[1] з окунями. Ми кинулись у льох і виявили пропажу кукана; на ньому було десять жирних окунів, пійманих на Прорві.

Це вже була не крадіжка, а грабіж. Ми заприсягалися піймати кота і відлупцювати його за розбишацькі витівки.

Кіт попався того ж вечора. Він поцупив із столу шмат ліверної ковбаси й поліз із ним на березу.

Ми заходилися трясти березу. Кіт упустив ковбасу. Вона впала на голову Рувимові. Кіт дивився на нас згори дикими очима іі грізно вив.

Та порятунку не було, і кіт зважився на відчайдушний вчинок. Жахливо виючи, він зірвався з берези, упав на землю, підскочив, як футбольний м'яч, і чкурнув під будинок.

Будинок був маленький. Він стояв у глухому, занедбаному садку. Щоночі нас будив стукіт диких яблук, що падали з гілок на його тесовий дах.

Будинок був захаращений вудочками, дробом, яблуками і сухим листям. Ми в ньому тільки ночували. Цілі дні, від рання до смеркання, ми проводили на берегах численних проток та озер. Там ми ловили рибу й розпалювали вогнища в прибережних заростях.

Щоб пройти до берега, доводилося витоптувати вузькі стежинки в запашних високих травах. їхні віночки хиталися над головою і обсипали плечі жовтим квітковим пилком.

Поверталися ми ввечері, подряпані шипшиною, потомлені, спечені сонцем, із в'язками срібної риби, і щоразу нас зустрічали розповідями про нові витівки чорного кота.

Та нарешті кіт попався. Він заліз під будинок у єдиний вузький лаз. Виходу звідти не було.

Ми затулили лаз старою рибальською сіткою й почали ждати. Та кіт не виходив. Він огидно вив, наче підземний дух, вив безперестанку і без будь-якої втоми.

Минула година, друга, третя... Пора було лягати спати, але кіт вив і лаявся під будинком, і це нас дратувало.

Тоді викликали Льоньку, сина сільського шевця. Льонька славився безстрашністю і спритністю. Йому доручили витягти кота з-під будинку.

Льонька взяв шовкову волосінь, прив'язав до неї за хвіст пійману вдень пліточку і закинув її через, лаз у підвал.

Виття припинилося. Ми почули хрускіт і хиже клацання — кіт уп'явся зубами в риб'ячу голову. Льонька потяг за волосінь. Кіт одчайдушно опирався, та Льонька був дужчий і, крім того, кіт не хотів випускати смачну рибу.

За хвилину голова кота із затиснутою в зубах пліткою показалася в отворі лазу.

Льонька вхопив кота за шкірку й підняв над землею. Ми вперше розгледіли його як слід.

Кіт замружив очі й прищулив вуха. Хвоста він про всяк випадок підібгав під себе.

То був худющий, попри постійні крадіжки, кіт-безпритульник, з білими плямами на животі.

Роздивившись на кота, Рувим задумливо спитав:

— А що ж нам робити з ним?

— Одшмагати! — сказав я.

— Не допоможе,— сказав Льонька,— в нього з дитинства вдача така.

Кіт чекав, примруживши очі.

Тоді втрутився наш хлопчик. Він любив утручатися в розмови дорослих. Йому за це завжди перепадало. Він уже ліг спати, але вигукнув з кімнати:

— Треба його нагодувати добре.

Ми погодилися з ним, втягли кота в комірчину й дали йому чудову вечерю: смажену свинину, холодець з окунів, сирники й сметану.

Кіт їв понад годину. Він вийшов з комірчини похитуючись, сів на порозі й заходився вмиватися, позираючи на нас і на низькі зорі зеленими нахабними очима.

Після вмивання він довго пирхав і терся головою об підлогу. То, напевне, мало означати веселощі. Ми боялися, що він протре собі шерсть на потилиці.

Потім кіт перевернувся на спину, впіймав свого хвоста, пожував його, виплюнув, простягся1 біля печі й мирно захропів.

Відтоді він у нас прижився і перестав красти.

Наступного ранку він здійснив шляхетний і несподіваний зчинок.

Кури повилазили на стіл у садку й, штовхаючи одне одного та сварячись, заходилися дзьобати з тарілок гречану кашу.

Кіт, тремтячи від обурення, підкрався до курей і з коротким переможним криком стрибнув на стіл.

Кури злетіли з відчайдушним зойком. Вони перекинули глечик з молоком і кинулися, гублячи пір'я, тікати з садка.

Попереду мчав, гикаючи, цибатий півень-дурень, прозваний Горлачем.

Кіт мчав за ними на трьох лапах, а четвертою, передньою лапою бив півня по спині. Від півня летіли курява й пух. Усередині в нього від кожного удару щось бухкало й гуло, наче кіт бив по гумовому м'ячу.

Після цього півень кілька хвилин лежав непритомний, закотивши очі, й тихо стогнав. Його облили холодною водою, і він оклигав...

Відтоді кури остерігалися красти. Побачивши кота, вони з писком і штовханиною ховалися під будинком.

Кіт ходив у домі і в садку, як хазяїн і сторож. Він терся головою об наші ноги. Він вимагав подяки, лишаючи на наших штанях жмутки рудої шерсті.

Ми перейменували його із "Злодюги" на "Міліціонера". Хоч Рувим і стверджував, що це не зовсім зручно, але ми були певні, що міліціонери не ображатимуться на нас за це. А жінки-молочниці чомусь прозвали кота Степаном.

[1] Кукан — мотузка, на яку нанизують рибу.